

Blik op Boijl

Schoolonderwijs

De kerk droeg eeuwen lang zorg voor het onderwijs in Boijl en de gegevens daarvan zijn goed bewaard gebleven. De school stond dan ook logisch, vlak bij de kerk. Onderwijzers hadden geen jaartaak met lesgeven want de kinderen gingen in den beginne, alleen in de winter naar school.

Claes Jansen staat in **1679** genoteerd als eerste onderwijzer. Hij krijgt jaarlijks 17 Caroles guldens en 10 stuivers en blijft 15 jaar. Meestal blijven onderwijzers na hem korter. Andries Jans van Riesen is er van **1767 tot 1783**. (Hij neemt in 1782 zijn achternaam aan) De beloning is dan 20 Caroles guldens. Een geringe verhoging in 120 jaar! De onderwijzers krijgen rond 1800

achternamen, die we ook vaak tegenkomen in de dorpsgeschiedenis Jager, Stijkel en Slot enz.

Wij kennen Boijlerweg nr. 83 naast het café als het oude schoolgebouw tot 1900.

Op de kadastrakaart van **1832** staat naast de kerk een klein gebouwtje als school en dat is heel verrassend, niet op de plek van nr. 83 de oude smederij.

De school staat in het verlengde van de zuidmuur van de kerk en dat is midden in de achtertuin van nr. 85. In de cirkel de kerk en kerkhof met links wat bos en daarnaast de herberg/boerderij van Brals ' en links (groen) weer een strook bos. Nu ingang Brink.

Tegenover de kerk de boerderij van nr. 72.

Egbert de Boer heeft als president kerkvoogd gegevens verzameld:

kadastrakaart 1832

1706: onderwijzer Berend Jochems repareert het dak en de glazen en

de smid levert in 1778 een nieuwe 'tange' (voor de kachel nemen we aan.....)

Louwens Sybrands bouwt in **1783** een nieuwe school voor f. 108 – 8 – 6. (guldens, stuivers, pennin- gen) Een aankoop in **1807** van zakken en later 5 el linnen voor een nieuw schoorsteenkleed. Een nieuwe kaart van Friesland in **1852**. Nieuwe inktpotten f. 2.40 worden geleverd door fa. Spijkervet in Steenwijk. Die kunnen zó mee naar de nieuwe school die in **1854** gebouwd is en die bouwden ze dus

aan de straatweg. Deze 'nieuwe school' is nu de woning van nr. 83. anno 1854.

De school had bij de bouw 1 lokaal met aansluitend een woning. Daar zaten zeker 100 jaar later de oude bedsteden nog in.

Meester Schieving kreeg bij die nieuwe school ook een eigen woning. (**1857** hoek Kerkweg) Vanaf **1854** zijn er 2 onderwijzers, het is dan een 'vaste school' **1882** De kerk draagt dan de school over aan de Gemeente die daarna het onderwijs bekostigt.

De gezinnen zijn kinderrijk, Schieving zet zich in voor onderwijs voor alle kinderen en de school krijgt in 1884 een 2^e lokaal. De woon-

kamer wordt 2^e leslokaal en achteraan de school wordt een stuk bijgebouwd wat dan als woning dient. De huidige voordeur van nr. 83 was de ingang van die woning. Bij deze verbouw (of de bouw in 1854) vonden kinderen Franse munten Het zal een soldaten pleisterplek geweest zijn zo vlak naast de herberg.

Schieving blijft 38 jaar in Boijl. Mulders volgt hem op in **1892** en in **1900** kan hij naar een nieuwe school nu met 3 lokalen én daarnaast een mooi nieuw huis (nr. 86 en 88) Een pluspunt? want hij blijft 41 jaar schoolhoofd in Boijl. En dit schoolgebouw is inmiddels ook al weer verleden tijd.

school Boijl 1899 foto ds. Kan

In **1897** gaan **102** kinderen in Boijl naar de lagere school.

De oudste school nr. 83 wordt smederij en de smid Luigje Oosterkamp woont in de woning er achter tot hij in **1934** het huis ernaast nr. 85 laat bouwen. Sinds **1979** is de oude smederij een woonhuis.

De 3 klassen van de nieuwe gebouwde school (nr. 88) zijn schijnbaar toch te krap want aan de oostkant wordt in **1917** een 4^e lokaal bijgebouwd. In **1921** zijn er **149** leerlingen. De leerplichtwet geldt sinds 1900 en de schoolgrens met Oosterstreek wordt meerdere keren verlegd.

Op oude kaarten is stevast een groot stuk bos te zien vanaf de boerderij tegenover de kerk nr. 72 tot de weg naar Doldersum. Die grond was allemaal Kerkbezit. Het zou zo maar kunnen zijn dat in 1900 voor de bouw van de school een flink stuk bos gekapt is.

Mulders regeert **41** jaar met vaste hand. Berucht was zijn 'notenstok' bij kinderen die niet zo goed konden leren.....! Met de komst van van der Werff in **1933** verandert dit. Deze overlijdt echter in **1950** plotseling aan een hartstilstand.

Ronner na hem, bewerkstelligt een rigoreuze verbouwing. De school wordt 'omgedraaid' Drie lokalen aan de zuidkant op de zon en een nieuw aangebouwde gang aan de straatkant. In de vrijgekomen ruimte komt o.a. een lerarenkamertje. Tijdens die verbouwing in **1952** gaan klas 3 en 4 naar school in Oosterstreek, waar ook hun onderwijzer meester Roders woont. De andere klassen vinden onderdak in de (glazen) poterbewaarplaats van de CAF naast de AHB van nu en dat zweten in die zomer.....!

Ronner en na hem v.d. Wal bleven niet lang. Van der Heide daarna, was **21** jaar de hoofdonderwijzer.

Intussen zetten mensen o.a. ds Lijzinga zich in voor een kleuterschool en die komt er in **1965** Thea de Boer (later Pijlman) is de eerste kleuterjuf. Het schooltje blijft tot **1983** aan de Kerkweg/hoek Klokkeweg.

O.L.S. wordt basisschool 'de Oosterbrink' en de kleuters krijgen een lokaal bij de 'grote school' aangebouwd. Dit gebeurt in de 'Pijlman' periode. **1981- 2010**. Binnenin de school verandert, ook door andere lesmethoden veel. De

gang wordt verdeeld in kleine lesruimtes voor gespreid werken en er wordt een gymlokaaltje/gemeenschapsruimte aangebouwd.

1999 krijgt de school het Dalton predicaat met de inhoud: verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerken. Dat is net voor het grote feest **Reünie 2000** met **100** jaar schoolgebouw. Een geweldige feestdag samen met jong en (heel) oud.

Leerkrachten bleven soms tientallen jaren maar 'juf Geesje' Harsevoort heeft iedereen ingehaald. Ze kwam in **1977** in Boijl lesgeven en is nog steeds aan de school verbonden.

De peuters kunnen vanaf **1981** naar 'et speulhokkien' Ze vinden onderdak in de kantine bij het sportveld. Eerste leidster is Willy Kazemier.

Janny de Jong is van **1991 – 2016** 24 jaar lang het gezicht van de peuteropvang.

Na ruim 100 jaar is het schoolgebouw aan vernieuwing toe en **2013** verrijst een heel ander gebouw. Het biedt nu plaats aan de jeugd uit de omgeving van 0 tot 13 jaar.

Pijlman gaat in **2010** na 30 jaar met pensioen. De schoolhoofden na hem, komen 'van buiten' Werken hier wel maar wonen hier niet en zijn daardoor minder betrokken bij de dorpsgemeenschap. Schoolhoofden waren voorheen altijd nauw betrokken en verweven met het verenigingsleven.

Het is net als met de schoolgrenzen: tijden veranderen.

'Dorpsarchief Boijl'

Jellie Menger – Oosterkamp.

2021